

Bisdom van Haarlem

*Gespreksnota voor de dekenale besturen
met betrekking tot:*

DRIE NIEUWE DEKENATEN

- gedachten voor een discussie -

Inhoud

Inleiding	2
Motivatie	2
Langere termijn perspectief op hoofdlijnen	3
De bisdomorganisatie	3
Het nieuwe dekenaat	4
Dekenaat en regiovorming	6
(Pseudo-)Werkgeverschap	7
Centrale Financiering	7
Huisvesting	8
Tijdpad	8
Bijlagen	
1. Overzicht van de drie nieuwe dekenaten	9
2 Handreiking voor samenwerking van de R.K. Parochies in de regio in het bisdom van Haarlem	11

11 november 2005

Inleiding

Met de beleidsnota *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen* is een proces van regiovorming bij de parochies in gang gezet. Tegelijk daagt de nota ons allen uit om nieuwe vormen van een missionaire kerk te ontwikkelen. Dat laatste is minstens zo belangrijk als het goed en zorgvuldig begeleiden van de krimpende organisatie. Zoals Paus Johannes Paulus II bij het laatste Ad-Liminabezoek van de Nederlandse Bisschoppenconferentie zei: “Ziet er op toe dat dit aggiornamento niet beperkt blijft tot een formele herstructuratie, maar dat het een gelegenheid moge zijn voor het opnieuw ontdekken van de wezenlijke rol van de parochie en van de eigen missionaire taak van de gelovigen die er deel van uitmaken, voor een betere inzetbaarheid van allen met het oog op de verkondiging van het Evangelie”(12 maart 2004). Over deze uitdaging en de wegen waarlangs de Bisschopsraad daaraan wil werken zal binnenkort een aparte notitie verschijnen.

De reorganisatie van de parochies raakt daarmee ook het dekenaat en het bisdom zelf. In deze gespreksnota wil de Bisschopsraad aan de besturen van de huidige acht dekenaten van het bisdom van Haarlem zijn gedachten voorleggen m.b.t. de structuur en de concrete invulling van de drie beoogde nieuwe dekenaten.

Achtereenvolgens komen ter sprake: de achterliggende motivatie, het perspectief op de langere termijn, het antwoord van de bisdomorganisatie zelf, een nadere invulling van de nieuwe dekenaten, suggesties m.b.t. regiovorming, werkgeverschap, regionale centrale financiering, huisvesting en een tijdpad.

Motivatie

De reorganisatie van het bisdom Haarlem is enkele jaren geleden door de bisschop zelf ingezet op een vergadering met de dekenale besturen (11 april 2002). Bij die gelegenheid spreekt de bisschop voor de eerste keer over de noodzaak tot regiovorming. Enkele maanden daarna verschijnt er een gesprekspaper over regiovorming (van de Commissie Pastorale Organisatie en Kerkopbouw, september 2002). De noodzaak van regiovorming wordt daarin verder onderbouwd en inzichtelijk gemaakt tegen de achtergrond van een krimpende kerkelijke organisatie, een andere tijdgeest (o.a. vanwege mobiliteit en individualisering), een tekort aan pastoraal werkenden en zeker op termijn ook aan vrijwillige medewerkers en bestuurders. Daar tegenover worden ook nieuwe kansen en perspectieven gesignaleerd. Mensen zoeken vandaag verdieping op allerlei manieren en op allerlei plaatsen. Het is een uitdaging aan de Kerk die missionair wil zijn om voor deze mensen een aansprekend eigentijds aanbod te ontwikkelen.

In mei 2004 verschijnt de diocesane nota *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen*. Deze nota probeert - aansluitend bij de adhortatie van paus Johannes Paulus II: *Novo millennio ineunte* van 2001 - antwoord te geven op de vraag hoe we in deze tijd kerk kunnen zijn en hoe we haar vorm kunnen geven. Hoewel in de nota relatief veel aandacht gaat naar de structuur en met name de vorming van regio's centraal staat en hoewel in vervolg op andere documenten van het Vaticaan en de Kerkprovincie ook veel wordt gesproken over de sacramentaliteit van de kerk en de taak en functie van de pastoraal werkenden, hebben de drie doelstellingen van de nota een sterke samenhang. Deze drie doelstellingen: regiovorming, de missionaire kerk en de sacramentaliteit van de kerk, horen bij elkaar.

Het gaat erom de kerk en het fijnmazig netwerk van parochies uit de periode van de volkskerk bij de moderne tijd te brengen. In deze tijd maken vele, met name ook jonge en zoekende mensen niet meer vanzelfsprekend gebruik van ons oude netwerk. Langs nieuwe wegen, met

nieuwe middelen en een ander aanbod zullen we hen moeten zien te bereiken. Een en ander vraagt daarbij wel een duidelijke, herkenbaar katholieke identiteit.

Met andere woorden: een samenwerking van parochies in regioverband biedt meer mogelijkheden voor een nieuw elan, menskracht en financiën met het oog op een missionaire kerk met een duidelijke identiteit.

Hoewel het proces van regiovorming net op gang is gekomen en pas hier en daar zijn eerste vruchten gaat afwerpen, is juist met het oog op dat proces een betere stroomlijning van de dienstverlening van bisdom en dekenaat nodig. Daarom durft de Bisschopsraad aan de dekens en de huidige dekenaten/dekenale besturen te vragen zich zo om te vormen dat we gezamenlijk ons sterk kunnen maken voor de ons gegeven opdracht: de verkondiging van het Evangelie aan mensen in ons diocees, en met het oog daarop de Kerk-structuur vernieuwen.

Langere termijn perspectief op hoofdlijnen

De nieuwe situatie waarin de Kerk zich vandaag bevindt en de nieuwe uitdaging waarvoor we staan, vragen een serieuze reorganisatie die niet alleen in de parochies merkbaar is/zal zijn, maar ook gevolgen heeft voor de dekenaten en het bisdom.

Een zwaarder accent op de regio's en het gaan werken met verschillende profielen voor de pastoraal werkenden in de regio's, vraagt om een andere werkwijze voor het dekenaat. Het dekenaat zal - in lijn met het bisdom zelf - vooral een dienstverlenende organisatie moeten zijn, waarbij de inhoudelijke verantwoordelijkheid en de praktische uitvoering nauw op elkaar betrokken dienen te worden. Deze kortere lijnen en inhoudelijk afstemming tussen bisdom en dekenaten rechtvaardigen daarom naar de mening van de Bisschopsraad op termijn niet meer een aparte bestuurslaag. We hopen wel dat het daarmee niet alleen effectiever wordt, maar ook inhoudelijk aan kracht zal winnen.

Gelet op het aantal regio's - de huidige dekenaten variëren op dit moment van 1 tot 8 regio's - meent de Bisschopsraad dan ook met minder dekenaten toe te kunnen. De Bisschopsraad heeft het geïntendeerde besluit genomen te werken met drie grote, evenwaardige dekenaten en drie dekens. Een bijkomend voordeel is het dat het ook minder financiën vraagt.

In deze gespreksnota wordt uiteengezet hoe het bisdom zelf de dienstverlening naar de parochies/regio's heeft ge(re)organiseerd om daarna aan te geven hoe in organisatorisch opzicht een vergelijkbare aanpak naar de mening van de Bisschopsraad ontwikkeld kan worden voor de nieuwe dekenaten.

De bisdomorganisatie

Het afgelopen decennium heeft er bij de curie van het bisdom zelf ook een reorganisatie plaatsgevonden. Eind negentiger jaren werd het oude Diocesaan Pastoraal Centrum als een aparte stichting opgeheven en werden de medewerkers in een directere relatie gebracht tot de voor hun terrein verantwoordelijke vicarissen. Zo zijn er gaandeweg vijf nieuwe beleidscommissies ontstaan:

- De *Diocesane Commissie Regiovorming en Kerkopbouw*, onder voorzitterschap van vicaris-generaal mgr. drs M.J. de Groot.
Deze adviseert de Bisschopsraad bij het reorganisatieproces en bekijkt afzonderlijke vraagstukken op dit terrein integraal vanuit een pastoraal, personeelsmatig, economisch en bouwkundig gezichtspunt. De commissie kan beschikken over een stafmedewerker die tevens secretaris is.

- De *Diocesane Commissie Diakonie*, onder verantwoordelijkheid van vicaris-generaal mgr. drs M.J. de Groot.
Deze kent een Diocesane Raad voor Diakonie, onder voorzitterschap van drs. C. van Opzeeland. De Raad adviseert de Bisschopsraad t.a.v. dit beleidsterrein en heeft een eigen voortgangsnotitie geschreven op de beleidsnota Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen. De Raad adviseert ook t.a.v. de diaconale projecten op basis van de afdrachten van de PCI's. De stafmedewerker is tevens secretaris van deze raad.
- De *Diocesane Commissie Catechese*, onder voorzitterschap van vicaris dr. A. Hendriks.
Deze commissie ontwikkelt samen met dekenale werkers een catechetisch beleid. Ook het beleid m.b.t. de toerusting van catechetische medewerkers (Luce) en vrijwillige medewerkers via de Pastorale Scholen, hoort tot zijn taak. De commissie heeft een stafmedewerker voor catechese.
- De *Diocesane Commissie Jongeren, Evangelisatie en Missie, Huwelijk & Gezin* onder voorzitterschap van de hulpbisschop, mgr J. van Burgsteden sss.
Deze commissie brengt alle stafmedewerkers bijeen die actief zijn op dit gebied. De secretaris is als stafmedewerker voor missie en evangelisatie ook secretaris van de Diocesane Missieraad.
- De *Diocesane Commissie voor Liturgie, Kerkinrichting en Kunst*, onder voorzitterschap van vicaris J. Vriend.
De commissie adviseert de Bisschopsraad bij het liturgisch beleid en adviseert parochies interdisciplinair bij inrichting en m.n. herinrichting van kerken. De stafmedewerker liturgie is secretaris van deze commissie.

Deze werkwijze en benadering van pastorale vragen wil de Bisschopsraad ook introduceren in de nieuwe dekenaten. Een en ander zou kunnen betekenen dat bij het opzetten van de dekenale commissies er m.n. bij de Raden voor Diakonie en Missie(-ver-weg) een accentverschuiving zal plaatsvinden naar de drie dekenaten. Wellicht is het dan toch beter te spreken van diocesane en dekenale commissies. Bovendien stellen we voor de diaconie en missie-ver-weg bijeen te nemen.

Het nieuwe dekenaat

De deken (vicarius foraneus) heeft naast zijn canonieke plichten en rechten (vg. CIC canon 555) vooral de taak:

- pastor pastorum te zijn,
- de parochies/regio's te visiteren
- de regiovorming in de praktijk aan te sturen en
- de R.K. Kerk in zijn dekenaat te representeren.

Om die functie goed te kunnen vervullen kan hij beschikken over een secretaris/ beleidsmedewerker.

De Bisschopsraad stelt de huidige dekenaten die samen een nieuw dekenaat gaan vormen, voor te gaan werken onder een Personele Unie. De huidige dekenaten zouden maximaal drie jaar met een eigen bestuur kunnen blijven bestaan.

De belangrijkste taak voor het (nieuwe) dekenaat is het ondersteuning te geven aan het proces van regiovorming. Daarbij wordt de deken bijgestaan door vijf dekenale commissies. In organisatorisch opzicht zijn zij vergelijkbaar met die van het bisdom. Inhoudelijk zijn op de betreffende terreinen de hulpbisschop/vicarissen eindverantwoordelijk.

De deken is voorzitter van de dekenale commissies, maar kan die taak delegeren. Gelet op de taakstelling (o.a. advies aan het bisdom) en in relatie tot zijn bovengenoemde eigen taak stellen we voor dat de deken in ieder geval het voorzitterschap op zich neemt van de commissie regiovorming. Het is aan de Personele Unie om samen met de deken en in overleg met de diocesane commissies aan een goede bemensing van deze commissies te werken. Wellicht zijn er oud bestuursleden van de huidige dekenaten die daar – gezien hun portefeuille – voor in aanmerking komen. Ook is het denkbaar dat die pastoraal werkenden die reeds een categoriale taak in de regio op zich hebben genomen, betrokken worden bij de dekenale commissie die immers in samenspraak met het bisdom voor de uitvoering van deze specifieke taak garant moet staan.

Het dekenaat kent de volgende commissies:

- *een dekenale commissie regiovorming.*
Deze commissie, onder voorzitterschap van de deken, implementeert de regiovorming en adviseert het bisdom bij concrete vraagstukken, resp. verzoeken om een machtiging m.b.t. regio's, afzonderlijke parochies, het ontwikkelen van profielen in de regio's en de gebouwen (kerken en pastorieën). De commissie ondersteunt de dekenale opbouwwerker in zijn begeleidende functie bij de regioprocessen.
- *een dekenale commissie diaconie/missie-ver-weg.*
Deze commissie stimuleert de parochies en regio's om de diaconale gestalte van de kerk waar te maken en solidair te zijn met de noden elders in de wereld. De commissie ondersteunt de dekenale diaconale werker in zijn begeleidende taak in de regio's.
- *een dekenale commissie catechese en toerusting.*
Deze commissie bevordert een goede afstemming van het catechetisch aanbod in de verschillende regio's, o.a. m.b.t. de sacramentencatechese, en verzorgt een dekenaal toerustingsaanbod, afgestemd op/met de diocesane toerusting. Deze commissie wordt bijgestaan door een dekenale catecheet.
- *een dekenale commissie jongeren, missie en evangelisatie, huwelijk & gezin.*
Deze commissie bevordert de missionaire opdracht van de kerk en richt zich op specifieke doelgroepen, waaronder mensen die zich voorbereiden op een kerkelijk huwelijk en jonge gezinnen. De commissie kan beschikken over (part-time) dekenale medewerkers.
- *een dekenale commissie liturgie.*
Deze commissie ondersteunt een goed liturgisch beleid in de regio. Een van de priesters in het dekenaat kan daarvoor wellicht het aanspreekpunt zijn.

Elke commissie zorgt ervoor goed contact te onderhouden met de vergelijkbare diocesane commissie en medewerker(s) en werkt onder eindverantwoordelijkheid van de over dit terrein aangestelde vicaris. De precieze relatie en werkwijze kunnen per commissie verschillen. Het is aan de deken of hij het nodig acht met de vice-voorzitters van de commissies en/of met de tweede lijnswerkers met enige regelmaat apart te vergaderen.

Gelet op de teruglopende financiën en vanwege het belang om in de regio's categoriale taken te ontwikkelen bij de pastoraal werkenden heeft de Bisschopsraad het geïntendeerde besluit genomen toe te werken naar drie ondersteunende dekenaten. Primair gaat het daarbij om een samenvoeging van bestaande dekenaten. Zo worden de noordelijke dekenaten Alkmaar, Hoorn en Noordkop samengevoegd onder leiding van deken E. Moltzer. Vervolgens ontstaat er een nieuw dekenaat vanuit de dekenaten Haarlem-Beverwijk, Zaanstreek, Purmerend en een deel van Meerlanden (m.n. de regio Hoofddorp) onder leiding van deken A. Cassee. Ook de dekenaten Amsterdam, Hilversum en een deel van Meerlanden worden één dekenaat. Voor dit dekenaat heeft de bisschop deken A. Bakker sma gevraagd. De dekenaten zijn qua omvang en draagvlak vergelijkbaar. Zie bijlage 1.

Voor de drie nieuwe dekenaten zal er per dekenaat maximaal 5.0 fte beschikbaar zijn. Wat de verdeling daarvan betreft, denkt de Bisschopsraad bijvoorbeeld aan: de deken, 0.5 fte, een secretaris/esse, 1.0 fte, een beleidsmedewerker/opbouwwerker, 1.0 fte, een catecheet, 0.5 fte, een diaconaal werker, 0.5 fte, een of meerdere werkers voor jongeren, evangelisatie, huwelijk en gezin, bij elkaar max. 1.0 fte. Er rest nog 0.5 fte om in te vullen. Voor de liturgische ondersteuning denkt de Bisschopsraad aan een van de priesters in het dekenaat.

Om het regioproces een goede impuls te geven wil de Bisschopsraad deze formatie voor de komende drie jaar garanderen. Daarna zal op basis van de stand van zaken in het regioproces en op basis van de financiële positie van de parochies de situatie worden geëvalueerd.

Dekenaat en Regiovorming

De hele reorganisatie van bisdom en dekenaat is - zoals eerder gezegd - gericht op de ondersteuning van- en goede samenwerking tussen de parochies in de 35 regio's van het bisdom. De taak van de deken en zijn dekenale commissies met de dekenale medewerkers is daarop ook afgestemd.

Naar de mening van de Bisschopsraad betekent dit dat de drie toekomstige dekenaten geen eigen rechtspersoon meer zullen zijn met een eigen bestuur (zie ook verder bij werkgeverschap). Het kerkelijk wetboek kent aan het dekenaat ook geen rechtspersoonlijkheid toe.

In bijlage 2 wordt wel een handreiking gedaan om het samenwerken in een regio goed te ordenen. In sommige regio's van het bisdom heeft dat inmiddels al geleid tot een verdergaande vorm van samenwerking, namelijk een fusie van parochies. Uiteraard wil de Bisschopsraad dat proces van harte bevorderen.

Het is aan de deken of het daarenboven wenselijk is om een of twee keer per jaar vertegenwoordigers van de verschillende regio's bijeen te brengen. Ook de wijze waarop pastores elkaar bovenregionaal ontmoeten en studieus samenkomen wordt niet van bovenaf, diocesaan, geregeld. Uiteraard ziet de Bisschopsraad het belang in en wordt het bijvoorbeeld vanuit de Priesterraad gestimuleerd.

Ook over een mogelijke studie/training van regiopastors of pastoraal werkenden die in een regio het samenwerkingsproces trekken, wordt nagedacht.

(Pseudo-)Werkgeverschap

Op allerlei niveaus van het bisdom zijn mensen aangesteld. Pastoraal werkenden (te weten: priesters, diakens en pastoraal werkers en werksters) in een regio, dekenale medewerkers bij het dekenaat en bisdommedewerkers bij de diocesane curie. Al deze mensen zijn feitelijk in dienst van het diocees en werken met een machtiging of zending van de Bisschop van Haarlem.

Omdat het om een beperkt aantal mensen gaat, stelt de Bisschopsraad voor hen wat de salarisadministratie betreft onder te brengen bij diocesane kerkelijke instelling. Inhoudelijk zijn zij vervolgens gedetacheerd bij een regio, dekenaat of het bisdom zelf. De loonadministratie vindt dan dus centraal plaats en de wijzigingen in deze kunnen dan ook gemakkelijker worden doorgevoerd.

Naast de pastoraal werkenden in de regio's (151 personen, 115.7 fte) gaat het om 15 (3 x 5.0 fte) bij de dekenaten en 7.5 fte bij het bisdom in relatie tot genoemde commissies. Daarnaast heeft het bisdom nog medewerkers voor m.n. de diensten: secretariaat, personeelszaken, officialaat, financiën, bouwzaken en pers en publiciteit.

In goed overleg met de dekenale besturen willen we met de huidige dekenale werkers het gesprek aangaan over hun plaats en positie, de verschuiving die er hier en daar misschien nodig is en over de weg waarlangs dat wordt gerealiseerd.

Centrale financiering

De wijze waarop in het verleden de centrale financiering in een dekenaat was geregeld, deed een (te) groot beroep op de onderlinge solidariteit. Vanuit sommige parochies is daarop kritiek gekomen. De vergroting van de dekenaten en de regiovorming maakt het nu mogelijk een inzichtelijker systematiek op te zetten. Uitgangspunten zijn daarbij:

- de Bisschop stelt de basisformatie per regio vast,
- de kosten voor de bezetting van deze vastgestelde formatie wordt aan de regio in rekening gebracht met dien verstande dat de kosten, uitgedrukt in de draagkracht van de regio, het gemiddelde diocesane afdrachtpercentage niet mogen overtreffen. Indien dat wel het geval is, ontvangt de regio het verschil uit het solidariteitsfonds.
- indien de draagkracht van de regio de kosten voor de bezetting overtreft, dan dient deze regio een storting te doen in het solidariteitsfonds ter grootte van het verschil.
- een bovenformatieve bezetting wordt door de regio zelf gefinancierd.
- bij onderbezetting worden, met een wachttijd van drie maanden, de geraamde kosten gerestitueerd aan de parochie in de betreffende regio.

De Bisschopsraad heeft de intentie toe te werken naar een gelijke afdracht voor alle parochies van maximaal tussen 40 en 45 procent, waarvan het grootste deel naar de parochies in de regio terugvloeit in de vorm van honorering/salaris van de pastoraal werkenden. Deze afdracht zal ongeveer als volgt zijn opgebouwd: 25% voor de regio, 15% voor dekenaat en bisdom en max. 2% solidariteit voor bijzonder projecten.

De parochies zullen hun afdracht overmaken aan, respectievelijk een solidariteitsbijdrage ontvangen van het bisdom, i.e. bovengenoemde diocesane kerkelijke instelling.

Van deze instelling ontvangen de dekenaten een budget voor dagelijkse uitgaven. Dekanaten kunnen ook voor bijzondere uitgaven een beroep doen op genoemde instelling. Voor grotere uitgaven zullen nader normen worden vastgesteld.

Huisvesting

In goed overleg met de dekenale besturen wil de Bisschopsraad de keuze maken van de vestigingsplaatsen van de drie nieuwe dekenaten, te weten:

- > Noord (een samenvoeging van de dekenaten Alkmaar, Noordkop en Hoorn);
- > Midden (een samenvoeging Haarlem-Beverwijk, Zaanstreek, Purmerend en een deel van Meerlanden, m.n. de regio Hoofddorp) en
- > Zuid (Amsterdam, Hilversum en een deel van Meerlanden).

Ook over de naamgeving kunnen nadere voorstellen gedaan worden.

Tijdpad

De Bisschopsraad stelt de huidige acht dekenaten voor om met ingang van 1 januari 2006 te gaan werken aan het tot stand komen van de drie nieuwe dekenaten. Daartoe is het wenselijk dat de dekenaten die samen een nieuw dekenaat gaan vormen, vanaf die datum bestuurd worden door eigen bestuur in Personele Unie.

Vooralsnog – de Bisschopsraad denkt aan een termijn van maximaal drie jaar - blijven de oude dekenaten als rechtspersoon met een eigen bestuur bestaan.

De opdracht aan de Personele Unie is:

- de deken bij te staan bij
 - het vormen van het nieuwe dekenaat,
 - het doen van een voordracht voor de dekenale commissies in samenspraak met de diocesane commissies,
 - het omzetten van de arbeidscontracten van de dekenale werkers,
- het voorzien in de huisvesting/ het regelen van de werkplekken voor de dekenale werkers
- het op termijn opheffen van de oude dekenale rechtspersonen, enz..

Hoewel de Bisschopsraad beseft dat een en ander niet in een handomdraai geregeld kan worden, wil hij voortvarend aan de slag. De verdere implementatie van de regiovorming, de uitdagingen van de missionaire kerk vereisen enige daadkracht. Voor de langere termijn ziet de Bisschopsraad een plattere organisatie voor zich en een goed samenspel in de dienstverlening tussen de commissies-en-werkers van bisdom en dekenaat. De Bisschopsraad zal - in de nieuwe samenstelling met de dekens – dit proces zorgvuldig volgen en met de Personele Unie's evalueren.

De Bisschopsraad van het Bisdom van Haarlem

Haarlem, 11 november 2005

Bijlage 1: Drie nieuwe dekenaten

In dit totaal overzicht van het bisdom Haarlem zijn enkele kerngetallen bijeen gezet.

Dekenaat	Regio's	Parochies	Kerkgebouwen	Nom. Kathol.
Amsterdam	8	28	38	85594
Hilversum	4	19	21	59168
Meerlanden	3	15	15	34230
Haarlem-Beverwijk	6	25	33	91587
Alkmaar	4	24	27	70403
Noordkop	2	12	20	32819
Hoorn	5	27	31	70959
Purmerend	2	10	14	44406
Zaanstreek	1	9	9	16095
Totaal	35	169	208	505261

Bisdom Haarlem	Priesters	Diakens	Past. Werkers	Past. Werksters	Totaal	fte
Amsterdam	20	1	11	1	33	22,3
Hilversum	9	4	3		16	11,4
Meerlanden	7	1	4	2	14	9,6
Haarlem-Beverwijk	11	3	6	6	26	22,2
Alkmaar	11	1	6	1	19	17,2
Noordkop	5	1	1	1	8	7,5
Hoorn	10	2	4	1	17	13,5
Purmerend	6	1		3	10	7,4
Zaanstreek	4	1	1	2	8	4,6
Totaal	83	15	36	17	151	115,7

Bij de vorming van drie dekenaten levert dat het volgend overzicht op:

Dekenaten	Noord	Midden	Zuid	Hele bisdom
<i>Regio's</i>	11	11	13	35
Parochies	63	52	54	169
Kerkgebouwen	78	64	66	208
Nom.katholieken	174.181	172.137	158.943	505.261
Priesters	26	22	35	83
Diakens	4	5	6	15
Past.Werkers	11	10	15	36
Past. Werksters	3	12	2	17
Tot. past.werkenden	44	49	58	151
Totaal FTE	38.2	39.2	38.3	115.7

Tweede Lijnsmerk	Noord	Midden	Zuid	totaal		Vgl. Bisdom
	Uren				fte	formatie
Coördinatie/opbouwwerk	80	73	71	224	5.8	1.0
Catechese/Pastorale school	99.58	80	69	248.58	6.5	0.5
Diaconie	14.21	38	38	90.21	2.4	0.5
<i>Missie&Evangelisatie</i>						1.0
Jongerenpastoraat	18	58		76	2.0	1.0
<i>Liturgie</i>						1.2
<i>Huwelijk&Gezin</i>						1.0
Totaal	211.58	249	178	638.58	16.8	7.2

De *cursieve disciplines* hebben alleen een medewerker bij het bisdom.

Bijlage 2: Samenwerking in de regio

Handreiking voor Samenwerking van R.K.Parochies in de regio's in het bisdom van Haarlem

Inleiding

Nu het regioproces op gang begint te komen zoeken de parochies en eventuele andere partners in de regio naar een handreiking om hun samenwerking vorm te geven. Sommige regio's hebben daartoe inmiddels intentieovereenkomsten en/of convenanten opgesteld.

In het algemeen wil de Bisschopsraad enige voorzichtigheid in deze betrachten. Enerzijds heeft het te maken met het feit dat de diocesane nota *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen* de grote contouren van de regionale samenwerking al heeft vastgelegd. Anderzijds is het beleid in ons Haarlemse diocees - in tegenstelling tot andere bisdommen - van dien aard dat uitdrukkelijk wordt gestart vanuit de realiteit van de afzonderlijke parochies en dat van daaruit de samenwerking gezocht wordt. Een en ander betekent dat een al te zware structuur over de parochies van de regio en met name suggesties als regionale teams in de beleving van het bisdom te sterk uitgaan van een overkoepelende realiteit.

Om toch aan de wens van regiopartners tegemoet te komen, bieden we in deze bijdrage een handreiking voor samenwerking.

Een exemplaar van de handreiking kunt u t.z.t. vinden op de website van het bisdom.

**HANDREIKING VOOR SAMENWERKING
VAN R.K. PAROCHIES EN ANDEREN
IN DE REGIO'S VAN HET BISDOM HAARLEM**

De Rooms Katholieke parochie
gevestigd te
en
de Rooms Katholieke parochie
gevestigd te
(enz.)
en andere partners zoals Parochies van Migranten en/of Nieuwe Bewegingen
zoals.....

overwegende

- dat de diocesane beleidsnota *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen*¹ de regio omschrijft als een communio, een gemeenschap van gemeenschappen²;
- dat van de regio's allereerst locale, territoriale gemeenschappen deel uitmaken, maar ook categoriale gemeenschappen, bovenparochiële gemeenschappen, geworteld in een bepaalde spiritualiteit en gemeenschappen samengebracht rond achtergrond of leeftijd³;
- dat de regionale samenwerking ook een kans biedt om initiatieven te nemen tot en samen gestalte te geven aan de missionaire opdracht van de kerk in deze tijd⁴;
- dat de regiovorming ook garant kan staan voor een goede, nieuwe vormgeving van het sacramenteel leven in onze kerk⁵;
- dat de pastoraal werkenden collegiaal samenwerken, aangesproken kunnen worden op hun specifieke kwaliteiten en bereid zijn naast eerstaanspreekbare te zijn in een parochie ook regionale taken te vervullen⁶;
- dat er ook regionale groepen kunnen ontstaan⁷;
- dat we uitgaan van zelfstandige parochies, dat fusie geen doel is, maar hier en daar wel een verlichting kan betekenen⁸; en
- dat er gewerkt dient te worden aan een gebouwenplan in de regio⁹,

willen volgens deze handreiking hun onderlinge samenwerking vormgeven en wel als volgt:

¹ De diocesane nota *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen*, mei 2004, is een uitgave van de Persdienst Bisdom Haarlem, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem.

² *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen (NTNW)*, pag.14

³ *NTNW*, pag. 11-12 (eerste doelstelling)

⁴ *NTNW*, pag. 12 (tweede doelstelling)

⁵ *NTNW*, pag. 12-13 (derde doelstelling)

⁶ *NTNW*, pag. 23 - 27

⁷ *NTNW*, pag. 14-21 en 31

⁸ *NTNW*, pag. 8

⁹ *NTNW*, pag. 21-22

Artikel 1 Rechtspersoonlijkheid

- 1.1 Met ingang van werken de parochies, en (en eventuele andere partners) samen in regio..... van het dekenaat..... op basis van deze handreiking.
- 1.2. De samenwerkende parochies zijn zelfstandige rechtspersonen die worden geregeerd door het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland (verder AR te noemen).¹⁰
- 1.3. De regio heeft zelf geen rechtspersoonlijkheid.

Artikel 2 Doel samenwerking

- 2.1. In het bestuurlijk overleg maken de parochies en eventuele andere partners concrete afspraken over de wijze waarop zij in de regio vorm willen geven aan de doelstellingen van het diocesane beleid zoals dat is neergelegd in de nota *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen*. Daarbij gaat het name om:
 - de samenwerking van parochies en andere verbanden van katholieken, waarmee gestalte wordt gegeven aan de communio-gedachte, de gemeenschap van gemeenschappen;
 - het samen vorm geven aan een nieuw missionair elan, de missio van de kerk in de hedendaagse samenleving;
 - het goed ordenen en afstemmen van het sacramenteel leven van de Kerk;
 - de samenwerking van de pastoraal werkenden in en voor de regio;
 - een gecoördineerd beleid m.b.t. het onroerend goed.
- 2.2. Met het oog op de uitvoering van het regionale beleid kunnen ook regionale groepen op de verschillende deelvelden van het pastoraat opgericht worden, met name op catechetisch en diaconaal gebied.

Artikel 3 Structuur regio

- 3.1 De regio kent minimaal een geregeld overleg van de pastoraal werkenden¹¹ en een bestuurlijk overleg. Desgewenst kan de administrator van de regio, of in overleg met hem een van de andere pastoraal werkenden, met een regioberaad het bestuurlijk overleg voorbereiden en besluiten uitvoeren.
- 3.2 De pastoraal werkenden zijn door de bisschop benoemd. In de benoemingsbrief is soms al een regionale taak omschreven. Onderling spreken zij af wie voor welke taak in de regio aanspreekbaar is. De plannen, welke de pastoraal werkenden onderling voor een werkjaar zijn overeengekomen, worden in het bestuurlijk overleg besproken en beleidsmatig bevestigd.
- 3.3 In het bestuurlijk overleg hebben alle bestuursleden van de samenwerkende parochies zitting. Het bestuurlijk overleg komt minstens tweemaal per jaar bijeen, eenmaal in het voorjaar en eenmaal in het najaar.
- 3.4 Het eventuele regioberaad bestaat uit personen die zitting hebben in het bestuurlijk overleg en die door dat overleg zijn aangewezen. Het aantal leden kan samenvallen met het aantal parochies en andere partners die deel uit maken van regio. Minimaal dient het regioberaad uit vijf personen te bestaan. De leden van het regioberaad worden gekozen op

¹⁰ Uitgangspunt van deze handreiking is dat de parochies formeel juridisch zelfstandig blijven. Als materieel zoveel wordt samengewerkt dat het verschil tussen de realiteit en de formele werkelijkheid te groot wordt, is het wellicht beter de zelfstandigheid van de parochies op te heffen door ze samen te voegen tot een nieuwe parochie.

¹¹ NTNW, pag, 27

basis van hun deskundigheid op bestuurlijk en beleidsmatig gebied. Vanuit het pastoraal overleg maakt een van hen deel uit van het regioberaad.

Artikel 4 Het overleg van pastoraal werkenden

4.1 De pastoraal werkenden van de regio bepalen in onderling overleg met welke frequentie het nuttig en nodig is elkaar te ontmoeten. Zij komen - als er geen regioberaad is - in ieder geval bijeen om het bestuurlijk overleg voor te bereiden.

4.2. Indien een van de priesters als administrator van de regio is benoemd, is hij de samenroeper van het overleg. Voor regio's waarin daarin (nog) niet is voorzien, kan een van de andere pastoraal werkenden door de deken gevraagd worden om in deze als samenroeper te fungeren. De deken meldt ook aan het bisdom wie van de pastoraal werkenden aanspreekbaar is op het regioproces.

4.3. In het overleg van pastoraal werkenden wordt afgesproken wie van de deelnemers - mede gelet op de benoemingsbrief - zich voor bepaalde regio-taken kan en wil inspannen (zie art. 3.2.).

4.4. De afspraken en plannen worden voorgelegd aan het besturenoverleg of het regioberaad (zie art.3.2.).

Artikel 5 Het bestuurlijk overleg

5.1 Het bestuurlijk overleg bepaalt op welke terreinen en in welke volgorde in de regio vorm gegeven wordt aan de doelstellingen van de diocesane nota *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen* en stelt de daarbij behorende middelen vast. Daartoe is het wellicht van belang bij het opstarten van het regioproces een document vast te stellen waarin de uitgangspositie van de parochies en anderen in beeld wordt gebracht. In relatie tot de diocesane nota *Nieuwe Tijden Nieuwe Wegen* dienen zich dan wellicht vrij snel een aantal prioriteiten aan.

5.2 Het bestuurlijk overleg stelt in de najaarsvergadering het gezamenlijke beleid vast, alsmede de daarbij behorende begroting.

5.3 Het bestuurlijk overleg evalueert in de voorjaarsvergadering het gevoerde beleid, accordeert de financiële verantwoording en formuleert voorstellen voor de toekomst.

5.4 Besluiten worden in het bestuurlijk overleg genomen met gewone meerderheid van stemmen. Elke parochie heeft één stem.

5.5 Bij staking van stemmen beraden de besturen zich intern en wordt het voorstel nogmaals besproken en in stemming gebracht.

Artikel 6 Het regioberaad (facultatief)

6.1 Het regioberaad heeft als taak het bestuurlijk overleg voor te bereiden en gezamenlijke besluiten uit te voeren. De administrator of een ander lid van het overleg van pastoraal werkenden maakt deel uit van het regioberaad.

6.2 Het regioberaad kiest uit haar midden een voorzitter, een vice-voorzitter, een secretaris en een penningmeester. Zij stelt een taakverdeling vast die wordt gecommuniceerd met de aangesloten parochies.

6.3 Het lidmaatschap van het regioberaad duurt zolang men in het bestuur van een van de samenwerkende parochies zitting heeft.

6.4 Het regioberaad besluit bij gewone meerderheid van stemmen. Indien de stemmen staken en ook een tweede poging om daaruit te komen niet slagen, legt het regioberaad het probleem voor aan het bestuurlijk overleg.

Artikel 7. Financiën

7.1 De regio deelt de kosten van de gezamenlijke activiteiten volgens de uitgangspunten van de Centrale Financiering.

7.2 De gezamenlijke kosten van de regio worden vastgesteld door middel van het vaststellen van de begroting. Een eenmaal vastgestelde begroting schept de verplichting voor de samenwerkende parochies om de daaraan gekoppelde bijdrage te voldoen. De samenwerkende parochies betalen hun bijdrage via vastgestelde voorschotten.

7.3 Onder de kosten van de regio vallen in elk geval:

- de kosten van regionale werkgroepen;
- de kosten van het regioberaad en het bestuurlijk overleg.

7.4 De regio kan ook andere kosten gezamenlijk dragen, nadat dit is vastgesteld in het werkplan en de begroting of nadat het bestuurlijk overleg daartoe heeft besloten.

7.5 De parochie fungeert ten aanzien van het parochieverband als kassier en als administratief werkgever.

7.6 Indien bij de eindafrekening van enig jaar een overschot bestaat dan wel een tekort is ontstaan zullen de parochies dit op gelijke voet van artikel 7.1 verrekenen.

Artikel 8 Geschillen

8.1 Een geschil is aanwezig indien een der betrokkenen in het regioberaad of bestuurlijk overleg ernstige en aanmerkelijke bezwaren heeft die niet kunnen worden opgelost - met behulp van de bepalingen van deze overeenkomst - in het beleid of de uitvoering daarvan.

8.2 Indien zich een geschil als in lid 1 bedoeld voordoet legt het regioberaad of bestuurlijk overleg dit voor aan de deken, met het verzoek een traject voor oplossing vast te stellen.

Artikel 9 Slotbepaling

De bij deze handreiking betrokken partijen zullen deze handreiking te goeder trouw hanteren. In dit verband verklaren betrokken partijen zich bereid tot overleg, zullen zij steeds de redelijkheid en de billijkheid als uitgangspunt te nemen en richten zij zich op het doel van de regio.

Aldus bevestigd en getekend te

op

De Rooms Katholieke Parochie.....

gevestigd te.....

(vice)voorzitter

.....

secretaris

.....

enz.

Bijlage 3: Berekeningssystematiek van de Regionale Centrale Financiering